

Handläggare
Davidsson Per (KLK)
Håkansson Katarina (UBF)

Datum
2016-11-21

Diarienummer
KSN-2015-1698

Kommunstyrelsen

Motion av Anna Manell (L) om ändrade principer vid skolval

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Anna Manell (L) föreslår i motion, väckt vid kommunfullmäktiges sammanträde den 7 september:

- att syskonförtur införs
- att särskilda skäl införs
- att beslut om särskilda skäl fattas på nämndnivå
- att utreda möjligheten att tas in elever vid antagningsprov på en särskild kvot på vissa skolor.
- att utreda ett system med reservlistor.

Motionen återges i **bilaga 1**.

Nämndbehandling

Utbildningsnämnden har vid sammanträden den 2 november 2016 föreslagit att motionen besvaras med föredragningen i ärendet. Nämndens föredragning sammanfaller med föredragningen nedan. Gentemot beslutet har (L)-, (M)-, (C)- och (KD)-ledamöterna anmält **reservation** till förmån för bifall till motionen. Protokollsutdrag återges som **bilaga 2**.

Föredragning

Barn- och utbildningsnämnden har den 27 november 2014 (§ 254) fastställt regler för skolplacering i förskoleklass och grundskola i Uppsala kommun.

Utbildningsnämnden tog den 28 september 2016 (§ 143) beslut om vissa principer för placering på skola och som en följd av det kommer reglerna att revideras. De olika förslagen i motionen kommenteras nedan.

Syskonförtur

Utbildningsnämndens beslut den 28 september 2016, § 143, innebär att syskonförtur ska läggas till i prioriteringsordningen före relativ närhet vid placering i förskoleklass samt grundskola åk 1-3. Detta ska tillämpas från och med skolvalet inför läsåret 2017-18. I denna del är alltså motionens förslag tillgodosett.

Särskilda skäl

I tidigare regelverk som tillämpades vid skolvalet inför läsåret 2014-2015 fanns utöver relativ närhet också kriteriet särskilda skäl. Uppföljningen av skolvalet 2014-2015 visade att många skolor fick sökande med särskilda skäl baserat på enbart rykten om personalens kompetens inom specifika områden. Rektorerne bedömde också att flera vårdnadshavare hade framfört många olika skäl som inte haft med barnets behov att göra. Ansökningarna medförde också ett merarbete för rektorerna med att skriva beslut med motiveringar till vårdnadshavarna och eventuellt även att hantera överklaganden på beslut.

Skollagen är tydlig med att alla skolor ska vara kompetenta att ta emot elever oavsett behov av särskilt stöd. Bedömningen av en elevs stödbehov ska göras av rektor tillsammans med lärare och elevhälsa samt i kommunikation med vårdnadshavare. Sådana bedömningar kan alltså inte flyttas till nämndnivå.

Antagningsprov

Det är möjligt att använda färdighetsprov vid intagning till profilklasser i idrott och estetiska ämnen förutsatt att inte närhetsprincipen åsidosätts. Uppsala kommun har för flera år sedan tillämpat färdighetsprov till bland annat fotbollsklasser. Systemet föranledde mycket kritik från vårdnadshavare då man upplevde uttagningarna subjektiva och orättvisa. Systemet frångicks eftersom det fanns svårigheten att göra en likvärdig och rättvis helhetsbedömning av färdigheter och med att kvalitetssäkra processen ur ett elevperspektiv.

Reservlistor

En vårdnadshavare som sökt en skolplacering och fått nej kan då söka på nytt. I det fall det senare uppstår en vakans på en skola görs en sökning i systemet som hanterar skolval. Den vakanta platsen tilldelas den elev som har en aktuell ansökan i systemet och som har störst rätt till platsen utifrån regelverket.

Sammantaget framgår ovan att särskilda skäl och antagningsprov prövats vid tidigare skolval i Uppsala, men har tagits bort då de inte har varit ändamålsenliga. Det är angeläget att alla barn så långt möjligt ska kunna välja att gå på en skola som finns nära hemmet och på samma skola som syskon, också om de har behov av särskilt stöd. De nuvarande reglerna, med den förändring som

beslutades av utbildningsnämnden den 28 september 2016, är utformade för att säkerställa att nämnden tillgodoser detta.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Christoffer Nilsson
Chef kommunledningskontoret

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE	
Ink	2015 -09- 0-2
Diarien:	KSN-2015-1698
	21 Akbil 1



Motion av Anna Manell (FP) om ändrade principer vid skolval

Uppsala har sedan några år tagit bort upptagningsområden i kommunen och tillämpar i stället relativ närhetsprincip. Detta är bra; att låsa in människor i bostadsområden minskar den enskildes rätt att fritt få välja den skola som passar bäst.

Skolverket skriver detta om närhetsprincipen:

“Det är kommunen som avgör hur många elever som får plats vid varje skolenhet. Kommunen ska i första hand utgå från vårdnadshavares önskemål när den placerar en elev vid en viss skolenhet. Men vårdnadshavarens önskemål om placering vid en viss skolenhet får inte gå ut över ett annat barns rätt till placering vid en skolenhet nära hemmet (närhetsprincipen). Det kan finnas flera skolor i kommunen som anses vara belägna nära hemmet så närhetsprincipen innebär inte alltid att barnet blir placerad i den skolenhet som ligger närmast hemmet. När antalet elever som vill gå på en skola är större än det antal platser skolan erbjuder, måste kommunen därför bedöma vilka elever som har bäst rätt till en plats på skolan.“

Det hela handlar om hur kommunen väljer att tolka närhet till hemmet. Skillnaden ligger i om man strikt går efter principen ”närmast får platsen”, som i Uppsala, eller om det handlar om närhet, det vill säga en skola inom rimligt avstånd som man exempelvis gjort i Stockholm. Det finns alltså utrymme för bågse tolkningarna.

Alltså finns det utrymme i skollagen för exempelvis syskonförtur. Detta är särskilt viktigt för barn i de lägre årskurserna. Syskonförtur kan dock aldrig gå före barns berättigade krav på en placering vid en skolenhet nära hemmet.

En annan grupp som ibland ges förtur och ibland inte, är elever med särskilda behov. Riktlinjerna och rutinerna behöver bli tydligare. Elever som har behov som kräver exempelvis teknisk utrustning eller specifik lärarkompetens som redan finns i en skola i närheten, bör rimligen kunna anföra detta. Andra behov, som är av mer individuell karaktär bör också kunna väga in. Därmed finns skäl att lyfta denna fråga för beslut på politisk nivå, såsom nämndens individutskott.

I och med den strikta relativa närhetsprincipen blir populära skolor i innerstaden reserverade för de barn som bor i närheten. Elever som bor utanför stadskärnan eller på landsbygden blir därmed utestängda från skolor som exempelvis erbjuder estetiska profiler eller idrottprofiler. Skolverket skriver: *“Varken kommuner eller huvudmän för fristående grundskolor får som huvudregel använda tester och prov som villkor för antagning eller för urvalet av elever. Det finns dock undantag för vissa speciella utbildningar. Det gäller utbildningar som kräver att eleverna har särskilda färdigheter i bild, idrott och hälsa, musik eller slöjd från och med årskurs 7.”* Genom att exempelvis reservera en kvot för dessa, så att både elever som bor nära och elever som visar vissa färdigheter, kan antagningen breddas till populära skolor med en specifik inriktning.

Skolor som är populära förlorar ibland elever under läsåret, eleven kanske flyttar eller byter skola. För att kunna fylla dessa platser är det rimligt att elever som vill gå och tidigare sökt skolan men ej antagits, kan lista sig och därmed få en chans att få gå på sitt förstahandsskolval.

Därmed yrkar Folkpartiet:

- att syskonförtur för barn i åk F-3 införs
- att särskilda skäl införs
- att beslut om särskilda skäl fattas på nämndnivå
- att utreda möjligheten att ta in elever via antagningsprov på en särskild kvot på vissa skolor
- att utreda ett system med reservlistor



Anna Manell (FP)

Vice gruppledare



UTBILDNINGSNÄMNDEN

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE	
Ink 2016 -11- 16	
Diariernr. KSN.2015.1698	
21	Aktbil 6

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2016-11-02

§ 173

Motion av Anna Manell (L) om ändrade principer vid skolval, UBN-2016-1520**Beslut**

Utbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Reservation

Anna Manell (L), Christopher Lagerqvist (M), Unn Harsem (C) och Martin Wisell (KD) reserverar sig till förmån för eget yrkande om bifall.

Ärendet

Anna Manell (L) föreslår i motion, väckt vid kommunfullmäktiges sammanträde den 7 september 2015,

- att syskonförtur införs,
- att särskilda skäl införs,
- att beslut om särskilda skäl fattas på nämndnivå,
- att utreda möjligheten att ta in elever vid antagningsprov på en särskild kvot på vissa skolor,
- att utreda ett system med reservlistor.

Föredragning

Barn- och utbildningsnämnden har den 27 november 2014 (§ 254) fastställt regler för skolplacering i förskoleklass och grundskola i Uppsala kommun.

Utbildningsnämnden tog den 28 september 2016 (§ 143) beslut om vissa principer för placering på skola och som en följd av det kommer reglerna att revideras. De olika förslagen i motionen kommenteras nedan.

Syskonförtur

Utbildningsnämndens beslut den 28 september 2016, § 143, innebär att syskonförtur ska läggas till i prioriteringsordningen före relativ närhet vid placering i förskoleklass samt grundskola åk 1-3. Detta ska tillämpas från och med skolvalet inför läsåret 2017-18. I denna del är alltså motionens förslag redan tillgodosett.

Särskilda skäl

I tidigare regelverk som tillämpades vid skolvalet inför läsåret 2014-2015 fanns utöver relativ närhet också kriteriet särskilda skäl. Uppföljningen av skolvalet 2014-2015 visade att många skolor fick sökande med särskilda skäl baserat på enbart rykten om personalens kompetens inom specifika områden. Rektorererna bedömde också att flera vårdnadshavare hade framfört många olika skäl som inte haft med barnets behov att göra. Ansökningarna medförde också ett merarbete för rektorererna med att skriva beslut med motiveringar till vårdnadshavarna och eventuellt även att hantera överklaganden på beslut.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

Sammanträdesdatum: 2016-11-02

Skollagen är tydlig med att alla skolor ska vara kompetenta att ta emot elever oavsett behov av särskilt stöd. Bedömningen av en elevs stödbehov ska göras av rektor tillsammans med lärare och elevhälsa samt i kommunikation med vårdnadshavare. Sådana bedömningar kan alltså inte flyttas till nämndnivå.

Antagningsprov

Det är möjligt att använda färdighetsprov vid intagning till profilklasser i idrott och estetiska ämnen förutsatt att inte närhetsprincipen åsidosätts. Uppsala kommun har för flera år sedan tillämpat färdighetsprov till bland annat fotbollsklasser. Systemet föranledde mycket kritik från vårdnadshavare då man upplevde uttagningarna subjektiva och orättvisa. Systemet frångicks eftersom det fanns svårigheten att göra en likvärdig och rättvis helhetsbedömning av färdigheter och med att kvalitetssäkra processen ur ett elevperspektiv.

Reservlistor

En vårdnadshavare som sökt en skolplacering och fått nej kan då söka på nytt. I det fall det senare uppstår en vakans på en skola görs en sökning i systemet som hanterar skolval. Den vakanta platsen tilldelas den elev som har en aktuell ansökan i systemet och som har störst rätt till platsen utifrån regelverket.

Sammantaget framgår ovan att särskilda skäl och antagningsprov prövats vid tidigare skolval i Uppsala, men har tagits bort då de inte har varit ändamålsenliga. Det är angeläget att alla barn så långt möjligt ska kunna välja att gå på en skola som finns nära hemmet och på samma skola som syskon, också om de har behov av särskilt stöd. De nuvarande reglerna, med den förändring som beslutades av utbildningsnämnden den 28 september 2016, är utformade för att säkerställa att nämnden tillgodoser detta.

Yrkande

Anna Manell (L), Christopher Lagerqvist (M), Unn Harsem (C) och Martin Wisell (KD) yrkar bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordförande ställer yrkandet under proposition och finner bifall till liggande förslag att besvara motionen med hänsyn till föredragning i ärendet.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse 2016-10-07.

Handläggare
Davidsson Per (KLK)
Håkansson Katarina (UFB)

Datum
2016-10-07

Diarienummer
UBN-2016-1520

Utbildningsnämnden

Motion av Anna Manell (L) om ändrade principer vid skolval

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Anna Manell (L) föreslår i motion, väckt vid kommunfullmäktiges sammanträde den 7 september 2015,

- att syskonförtur införs
- att särskilda skäl införs
- att beslut om särskilda skäl fattas på nämndnivå
- att utreda möjligheten att ta in elever vid antagningsprov på en särskild kvot på vissa skolor.
- att utreda ett system med reservlistor.

Motionen återges i **bilaga 1**.

Föredragning

Barn- och utbildningsnämnden har den 27 november 2014 (§ 254) fastställt regler för skolplacering i förskoleklass och grundskola i Uppsala kommun (se **bilaga 2**).

Utbildningsnämnden tog den 28 september 2016 (§ 143) beslut om vissa principer för placering på skola och som en följd av det kommer reglerna att revideras. De olika förslagen i motionen kommenteras nedan.

Syskonförtur

Utbildningsnämndens beslut den 28 september 2016, § 143, innebär att syskonförtur ska läggas till i prioriteringsordningen före relativ närhet vid placering i förskoleklass samt grundskola åk 1-3. Detta ska tillämpas från och med skolvalet inför läsåret 2017-18. I denna del är alltså motionens förslag redan tillgodosett.